

Groen en Heem Actueel

Nr.3, september 2016

Nieuwsbrief van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard e.o. betrokken bij onze natuur en cultuurhistorie!

Correspondentieadres

Groen en Heem Valkenswaard e.o., Oranje Nassaustraat 63, 5554 AE, Valkenswaard
+31-(0)40-22 60 010, info@groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Bas Verbeek, (eindredactie en lay-out)
Albert Aten en Lambert de Brouwer (redactieleden)

Agenda

Oktober

2 Archeoloop door centrum Valkenswaard*

Over de activiteiten met:

- een ster* : meer informatie in dit nummer
- twee sterren** : wordt u nog over geïnformeerd.
- drie sterren*** : datum onder voorbehoud

Wist u dat...

... de gemeente Valkenswaard een eenvoudige app heeft waarmee u klachten direct kunt melden;
... de tweede excursie van 2016 op het programma staat;
... wij (nog steeds) druk bezig zijn met overlastproblemen door activiteiten op Eurocircuit;
... gemeente Waalre en Valkenswaard brommers op Fietspad Oude Spoorbaan gaan weren;
... nog niet door ieder lid de contributie voor 2016 is voldaan;
... archeologie dankzij Groen en Heem weer in de schijnwerpers staat;
... tuincentrum Coppelmans wil uitbreiden van ca 5000 m² naar ca 8300 m²;
... de molen in Borkel en Schaft gerenoveerd zal gaan worden;
... het wellnessplan 6 maanden is opgeschort.

Van het Bestuur

Melden van klachten aan de gemeente Valkenswaard

Regelmatig ontvangen wij reacties van leden en sympathisanten met meldingen en klachten over bijvoorbeeld geluidsoverlast, zwerfafval en andere zaken. U kunt deze klachten ook eenvoudig zelf aan de gemeente kenbaar maken.

Dit kan via de [website](#) van de gemeente maar ook met de handige app op uw smartphone. Hiermee kunt u ter plaatse de klacht inclusief eventuele foto direct aan de gemeente door geven. U kunt de app [hier](#) downloaden.

Groen en Heem op Twitter

Naast onze website en onze Facebookpagina is Groen en Heem Valkenswaard live op Twitter! Volg onze tweets via [@GroenHeemVw](#)
<https://twitter.com/GroenHeemVw>

Herinnering contributie 2016

Leden die de contributie voor 2016 ad € 10 nog niet hebben overgemaakt kunnen dit doen op banknummer **NL17TRIO0391081616**, ten name van Groen en Heem Valkenswaard e.o.

Nieuws en actualiteiten

Archeologisch onderzoek

Sinds wettelijk is vastgelegd dat percelen waarvoor bebouwing gepland staat eerst een archeologisch onderzoek moeten ondergaan regent het van onderzoeksactiviteiten. Particulieren en gemeenten maken daarbij gebruik van bevoegde bedrijven of van de archeologen van de ODZOB (Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant).

Heemkundekring Weerderheem, dat aangesloten is bij AWN (Vereniging van Vrijwilligers in de Archeologie in Nederland) heeft een eigen archeologiewerkgroep. Ten behoeve van de geschiedschrijving van Valkenswaard zet zij zich in om, ter ondersteuning van officiële bureaus en archeologen, onder de grond te kijken om gegevens van vroegere tijden te verzamelen.

Van elk onderzoek verschijnt een rapport, waaruit de opdrachtgever zijn conclusies kan trekken. Soms zijn vondsten opzienbarend zoals bij Lage Heide (landweer en knoopkandelaar) en bij het Kloosterpark (karrewiel en boomstamwaterput). Lokaal-historische zaken die belangrijk zijn om vast te stellen en te beschrijven. Nu de ondernemers in de bouw weer volop plannen hebben is het

archeologisch onderzoek ook booming. Elke week zijn de onderzoekers wel ergens bezig.

Onlangs op het terrein van de voormalige garage van Luijbregts en kort ervoor aan de Kromstraat 42-44. De Kromstraat staat op de Archeologische Beleidskaart aangegeven met een hoge geschiedkundige verwachting. Het gebied is gelegen nabij de historische kern van Valkenswaard waar ook de eerste kerk van Valkenswaard stond. Eerder archeologisch onderzoek bevestigden de aanwezigheid van bewoning tussen 1150-1250. De Kromstraat was de doorgaande weg van Wedert naar de Delishurk en de Venbergsche Molen (verm. 1225). De Kromstraat zelf wordt voor het eerst vermeld in 1499 waar gesproken wordt over

Den Hatenhof, gelegen 1 eijnde aen die cromstraet. Daaruit blijkt dat de Kromstraat de belangrijkste straat van het Dorp was. Welgestelden en vooraanstaande mensen woonden er. 'Piepers' maakten meerdere meldingen van munten in de nabije landbouwpercelen die mogelijk verband houden met de jaarlijkse veemarkten die in Wedert gehouden werden. Naast scherven zijn meerdere pijpenkoppen aangetroffen. Lokale agrariërs melden een dikte van het esdek tot wel 80- 100 cm. Mogelijk dat de gegevens van het huidige onderzoek een aanvulling vormen voor de geschiedschrijving. Onlangs is er dus gegraven op de hoek Dijkstraat/Waalreseweg.

De archeologiewerkgroep trof geen direct-opzienbare dingen aan. Ook hier geldt; even afwachten hoe de uiteindelijke rapportage eruitziet. Volgende onderzoeken dienen zich aan. Het eerstvolgende zal plaatsvinden aan de Maastrichterweg 168. Onderzoeksbureau voor archeologie BAAC vroeg bij Weerderheem naar informatie en/of eventuele vondsmeldingen. Werkgroep archeologie van de heemkundekring kan best assistentie gebruiken. Ben jij nieuwsgierig naar het verhaal onder de grond; wil je weten wat er in Valkenswaard gevonden is; waar en hoe opgravingen plaatsvinden; wil je zelfs meehelpen?

Via website Weerderheemvalkenswaard.nl of het secretariaat 040-2016669 kun je dat kenbaar maken.

Uit Weerderheem Heem-info september 2016

Update aanleg Westparallel-N69

De Raad van State heeft in april een tussenuitspraak gedaan over de plannen voor de aanleg van de N69 door belangrijke natuurgebieden. Door ons als een ramp voor het landschap beschouwd. Het belangrijkste bezwaar lijkt nu te zijn, dat niet voldoende compensatie is geregeld voor het verloren gaan van de natuurgebieden in het Keersopdal en met name ook voor het vennengebied (Groot Goor en omgeving) in de gemeente Veldhoven.

De provincie heeft zes maanden de tijd gekregen om met verbeteringen te komen.

Inmiddels heeft de provincie haar huiswerk af en kunnen de diverse bezwaarmakende partijen een reactie daarop geven. In oktober 2016 zal de Raad van State, naar verwachting, met een definitieve uitspraak komen.

Afgelopen vrijdag 9 september heeft Provinciale Staten ingestemd met de aanpassingen en nu kunnen de diverse bezwaarmakende partijen een reactie daarop geven. In oktober 2016 zal de Raad van State, naar verwachting, met een definitieve uitspraak komen.

Gemeenten Valkenswaard en Waalre gaan brommer op fietspad Oude Spoorbaan weren

Na maandenlange inspanningen van Groen en Heem hebben de colleges van burgemeesters en wethouders van zowel de gemeente Valkenswaard en Waalre besloten om daadwerkelijk te handhaven op gebruik van gemotoriseerd verkeer van het nieuwe fietspad Oude Spoorbaan.

Tijdens de juridische schermutselingen van vorig jaar besloot de rechter dat het fietspad ondanks bezwaren er toch mocht komen maar dat gemotoriseerd verkeer verboden is. Ook in het bestemmingsplan is opgenomen dat de gemeente doeltreffende verkeersmaatregelen moest nemen om gemotoriseerd verkeer te weren.

Na openstelling van het fietspad bleek dat de beide gemeenten de gemaakte afspraken niet naleefden. Zo werden de verkeerde verkeersborden geplaatst zodat gemotoriseerd verkeer daarmee was

toegestaan en ontbraken de maatregelen om dit verkeer van het fietspad te weren.

Groen en Heem sprak de gemeenten hier op aan en na enkele discussies werden alsnog de juiste borden geplaatst. Ook werden maatregelen getroffen om met name auto's en quads toegang tot het fietspad te ontzeggen. Deze waren echter niet voldoende zodat Groen en Heem alsnog een officieel verzoek tot handhaving heeft ingediend met als resultaat dat de gemeenten Valkenswaard en Waalre hebben toegezegd te blijven handhaven op naleving van de regels.

Voor verkeershandhaving in de hele gemeente Valkenswaard zijn, naar eigen zeggen van de gemeente, helaas echter maar 50 uren op jaarbasis beschikbaar voor controle op brommen op fietspaden. Daadwerkelijk handhaven wordt er daardoor niet eenvoudiger op, waardoor de belangen voor flora en fauna weer in het gedrang komen, met name ook voor de zeldzame en kwetsbare reptielsoorten, die vooral door brommers worden overreden.

We zijn tevreden met het feit dat de gemeenten Valkenswaard en Waalre toch hun verantwoordelijkheden nemen. We houden naleving van de gemaakte afspraken in de gaten zodat fietsers ongestoord gebruik van het fietspad kunnen maken zonder overlast voor natuur, mens en dier van vooral brommers.

Wellnesscentrum Den Dries

Voor aanvang van de zomervakantie heeft de gemeente het voorontwerpbestemmingsplan met de plannen voor een wellnesscentrum aan Den Dries ter inzage gelegd. Tot 3 augustus konden inspraakreacties worden ingediend. Groen en Heem heeft een reactie ingediend en aangegeven niet achter de plannen te kunnen staan vanwege het feit dat het maatschappelijk draagvlak ontbreekt. Zo is er nog geen oplossing voor alternatieve geschikte locaties voor Scouting Dick van Toor en de Hondenvereniging. Ook is de gemeenschap in Valkenswaard het sportgebied dan definitief kwijt. Mogelijke toekomstige benutting voor sportverenigingen

is dan niet meer mogelijk aangezien de gronden aan de projectontwikkelaar worden verkocht. Ook is aantasting van natuurwaarden van het Waalrese Bos in het geding, kap van bomen door bouwverkeer, mogelijke verslechtering van luchtkwaliteit door toename van verkeers- en vervoersbewegingen, onvoldoende waarborg voor behoud van het rijksmonument Urneveld uit de Bronstijd, door verkoop van de grond aan projectontwikkelaar. Uit het plan is niet af te leiden of er sprake is van een regionale behoefte aan een wellnesscentrum in Valkenswaard. Toekomstige leegstand moet voorkomen worden.

Uit recente onderzoeksrapporten (o.a. Rabo 2016) blijkt dat de markt aan het verzadigen is en de concurrentie elkaar bevecht met "prijsdumping" om de consument naar zich toe te halen. De afgelopen jaren zijn ook wellnesscentra in de regio failliet gegaan, waaronder in Eindhoven (2), in Roosendaal, Oss en in Veghel. Ook de branchevereniging stelt vraagtekens bij de behoefte aan een nieuw centrum.

Op 22 september is bekend geworden dat het plan 6 maanden is opgeschort. Eerst moet, volgens initiatiefnemers, de economisch haalbaarheid worden onderzocht. Vreemd dat men daar nu pas achter komt. Iedere gemeente weet dat de actuele regionale behoefte verplicht moet worden aangetoond.

Onderhoud en renovatie molen Borkel

De gemeente Valkenswaard gaat groot onderhoud plegen aan de molen St. Antonius Abt in Borkel. Dat heeft het college van burgemeester en wethouders op dinsdag 19 juli jl. besloten. De gemeente heeft hiervoor twee subsidies ontvangen. Een subsidie op basis van het Besluit Rijkssubsidiering Instandhouding Monumenten en een subsidie van de provincie uit de Subsidieregeling cultureel erfgoed Noord-Brabant. Daarnaast financiert de gemeente een deel van het onderhoud en de renovatie zelf. De molen Sint Antonius-Abt in Borkel is eigendom van de gemeente.

Tuincentrum Coppelmans

Tuincentrum Coppelmans wil uitbreiden van ca 5000 m² naar ca 8300 m². Het tuincentrum is van mening dat vanwege recente ontwikkelingen in de branche de concurrentie groter is geworden en dat de verwachtingen van de klanten met betrekking tot het assortiment en winkelbeleving zijn veranderd. In 2003 vond al een uitbreiding plaats van 2600 m² naar 5000 m². De provincie heeft toendertijd aangegeven uitbreiding in de toekomst niet acceptabel te vinden op de locatie welke onderdeel uitmaakt van het akkercomplex Loonder Akkers. Het betreft een complex met esdek, bolle ligging, openheid, zandpaden en bosjes. Midden in het akkercomplex ligt het buurtschap Loon (beschermd dorpsgezicht) met een driehoekige plaetse en oude (langgevel)boerderijen. Het wegenpatroon, met diverse zandwegen, is grotendeels onveranderd sinds 1840. Het gebied kent een samenhang met het beekdal van de Dommel. Op de gemeentelijke erfgoedkaart is het gebied aangegeven met de classificatie "zeer hoge cultuurhistorische waarde". Het tuincentrum Coppelmans valt sterk op in het open agrarisch gebied vandaar dat de provincie als voorwaarde voor de uitbreiding in 2003 heeft gesteld dat het hoge gebouw aan het uitzicht van het beekdal van de Dommel zou worden onttrokken. Aan die voorwaarde is tot op heden niet voldaan. Wij zijn van mening dat aan de verplichting tot landschappelijke inpassing van 2003 eerst moet zijn voldaan.

De gemeente heeft op 8 september het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd, waarop binnen vier weken een inspraakreactie kan worden ingediend. Op 19

september a.s. is een inloopavond geweest bij het tuincentrum.

Wij zullen de ontwikkelingen nauwlettend volgen.

Eurocircuit

De Verontruste Omwonenden Eurocircuit is nieuw leven ingeblazen. Men verzet zich tegen de toenemende herrie van het Eurocircuit. Omwonenden willen dat de gemeente Valkenswaard paal en perk stelt aan ontwikkelingen op het crossterrein. De groep is van mening dat op het Eurocircuit steeds vaker activiteiten worden georganiseerd die overlast veroorzaken, meer dan volgens de milieuvergunning (van 1993) en het bestemmingsplan (van 1977) is toegestaan.

Ook worden vraagtekens gezet bij de milieueffecten, met name vanwege de stikstofdepositie op het Natura2000-gebied de Malpie en vrezen ze voor verstening van het gebied door aanleg van een nieuw parkeerterrein (1.400 parkeerplaatsen) op de locatie van de voormalige vuilstortplaats, waar in het verleden illegale chemische lozingen hebben plaatsgevonden. De mogelijke gevolgen daarvan voor de volksgezondheid, o.a. vervuiling van grondwater, en natuur en milieu, zijn nog steeds niet duidelijk.

De omwonenden worden ondersteund door Groen en Heem en inmiddels lopen er beroepszaken. Op 4 november is de eerste zitting bij de Rechtbank Oost Brabant.

Reclame aan buitengevel van Valkerij- en Sigarenmuseum in Oranje Nassaustraat 8

De gemeente heeft een vergunning verleend voor het plaatsen van reclame aan de buitengevel van het Valkerij- en Sigarenmuseum in de Oranje Nassaustraat. Dit tegen de adviezen in van Welstandscommissie en A2-Erfgoedcommissie. Volgens de commissies zijn de afmetingen te fors, de reclamepanelen te verstorend voor de karakteristiek van het gemeentelijk monument, de prachtige opbouw van het gevelmetselwerk wordt in ernstige mate verstoord en in relatie met de tegenover gelegen woningen zijn de afmetingen buiten proportioneel en veel te opzichtig. Ondanks de negatieve adviezen is het college van B&W toch van mening dat de reclame past bij de karakteristieken van het gebouw. Het college geeft echter niet aan, ondanks de wettelijke verplichting, op basis waarvan men tot die conclusie is gekomen. Men gaat voorbij aan de adviezen van twee speciaal daarvoor ingestelde commissies van "deskundigen".

Informatief

Natuur en bos Valkenswaard

door **Albert Aten**,

reacties zijn zeer welkom:

albertaten@outlook.com

Het buitengebied van Valkenswaard is voor een belangrijk deel landbouw, maar bijna 1000 ha is nog "natuur". Daarvan is ongeveer 750 ha bos, waarin veranderingen gaande zijn, die het gebied verbeteren. Naast de houtproductie gaan ook natuurwaarden en recreatie een rol spelen. Verder heeft Valkenswaard zo'n 200 ha heide en vennen, waarbij we ook de vroegere visvijvers mogen rekenen, die niet meer voor viskwekerij dienen, maar voor natuurdoeleinden bewaard blijven en in beheer zijn bij het Brabants Landschap. Bij de heide en de natte natuur is het beleid niet op veranderen maar juist meer op behoud gericht.

Wij vragen ons tevens af of erfgoedbelangen wel moeten wijken voor commerciële uitingen? Is een omslag in het denken nodig, dat men gaat inzien dat de aantrekkelijkheid en de sfeer van Valkenswaard mede bepaald kunnen worden met het zorgvuldig omgaan met natuur en erfgoed. Een deugdelijke motivering door het college is noodzakelijk. We hebben dan ook bezwaar gemaakt tegen de vergunning.

Bij de houtproductie speelden coniferen de hoofdrol. Deze kunnen zo'n 70 jaar oud worden en leveren bij eindkap 300 m³ per ha aan hout op. Ter vergelijking: eiken leven 100 jaar, populieren 40 jaar en geven ongeveer evenveel hout. Het beleid is nu gericht op meer gemengd bos, een hoger percentage loofhout, 2-5% meer dood hout ten behoeve van spechten, eekhoorns, mezen, vleermuizen, paddenstoelen, mossen, varens. Men noemt dit geïntegreerd bosbeheer: natuur, houtproductie en recreatie voor elk 1/3. In een "puur natuur" bos blijft alle hout liggen, zodat 15% dood hout kan ontstaan, dat door de bodemorganismen verwerkt wordt. Zo'n bos neemt netto geen CO₂ meer op. De werkwijze in het beheer is: monocultures uitdunnen en laten herstellen, desnoods aanplanten, als de natuurlijke verjonging onvoldoende verloopt. Kaalkap is het laatste middel.

De natte natuur en heide treffen wij aan in de Malpie, 135 ha, waarin verschillende vennen, gedeeltelijk dichtgegroeid of verland zijn, Peetersven, Rietven, Schaapsloopven,

Rode lijsten

door Albert Aten,

reacties zijn zeer welkom:

albertaten@outlook.com

Er bestaan "rode lijsten" van soorten dieren (soms ook van planten), die bescherming behoeven, omdat het voortbestaan op het spel staat en de vraag rijst dan, wat daarvan de oorzaak is. Deze soorten zijn er nu nog wel, maar meestal in geringe, vaak afnemende aantallen en dat is erg verontrustend. De internationale organisatie voor natuurbescherming IUCN heeft een onderzoek gedaan voor ruim 8000 soorten, die op deze lijsten voorkomen en gekeken naar de oorzaken van de achteruitgang. Voor ruim 6000 soorten blijkt "overexploitatie" een grote reden. Daaronder wordt gerekend: houtkap, visserij, jacht. Bij teveel visvangst of jacht is door vermindering daarvan vaak te bereiken, dat in enkele jaren herstel optreedt. Gevolgen van houtkap zijn vaak niet te herstellen of pas op een termijn van 30 jaar.

Een tweede grote oorzaak is de landbouw en dan vooral de intensieve vorm daarvan. Extensieve landbouw heeft de neiging meer grond te gaan gebruiken, terwijl de intensieve vorm (veehouderij) vooral de omringende

Brugven, en natuurlijk de voormalige visvijvers. De aantastingen in het verleden bestonden uit: het inbrengen van voedselrijk water uit de Dommel, het storten van puin bij Schaapsloop (en in Poukesven), bomen aanplant tot dichtbij het water, het ontstaan van meeuwen-kolonies en aanvoer van stikstof door de lucht. Dit gaf allemaal verarming van de vegetatie. Voorgestelde verbeteringen zijn de grondwaterstand te verhogen, baggeren van voedselrijke lagen, plaggen, maaien, begrazen van de hei om pijpenstrootje en gras te verminderen, bos kappen tot 30 m van de oevers. De invloed van deze maatregelen blijft in onderzoek.

natuur aantast met o.a. de uitstoot van stikstof en fosfor. Hiervan hebben ruim 5000 soorten te lijden. Vervolgens zijn er oorzaken met wat minder gevolgen zoals stedelijke ontwikkeling, vervuiling en andere veranderingen in de leefomgeving, allemaal natuurlijk niet te verwaarlozen. Klimaatverandering staat bij dit onderzoek op zevende plaats, in tegenstelling tot wat velen zouden verwachten. Dat komt misschien door de veel grotere aandacht in de pers voor broeikas-effect, opwarming en stijging van de zeespiegel. Niet zo verbazingwekkend, want verschillen van enkele graden tussen noord- en zuid- Nederland komen dagelijks voor en het verschil tussen de natuurontwikkeling in de lente tussen bv. Noorwegen en Spanje bedraagt weken. Dan is een stijging van een halve graad vrij weinig, hoewel sommige broedvogels zich daarbij wel moeten aanpassen.

Bij dit alles moeten wij rekening houden met onzekerheden en over enkele jaren kan de uitkomst weer wat anders zijn. Onzekerheid bij de onderzoekers is geen reden om de

gesignaleerde verschijnselen en conclusies niet ernstig te nemen.

Hoe erg is de vermindering van de aantallen soorten?

De ernst van dit alles is niet, dat er iets in de natuur in ontwikkeling is, maar wel het hoge tempo daarvan en het feit, dat de oorzaken vooral aan de menselijke activiteiten zijn toe te schrijven. Al vanaf 1970 wordt het beslag, dat de mens op onze aardbodem legt, te hoog genoemd, hoewel de meningen daarover wat gevarieerd zijn: het verminderen van de planten-en diersoorten, het opraken van delfstoffen, het vervuilen van lucht, water (de oceanen) en de bodem kregen in de loop van de tijd wat wisselende nadruk. Het is moeilijk voorspelbaar, waarvan we het eerst last zullen krijgen.

Hoeveel soorten zijn er eigenlijk? Dit wordt voor de nog aanwezige soorten bij voorkeur door telling bepaald, maar bij de kleinere soorten worden noodgedwongen ook schattingen toegepast. Daaruit komt, dat we ongeveer 5000 soorten zoogdieren kennen, 10000 vogels, 15000 reptielen en amfibieën, en hiervan vinden we veel soorten op de rode lijsten terug. Soorten vissen, weekdieren, schaaldieren, insecten en spinnen worden in de orde van 100000 geschat, maar door sommigen soms drie- of vijfmaal zoveel. Tenslotte is een recente schatting, dat er een biljoen microben zijn. Dat zijn organismen van micrometer-afmetingen (N.B. Dit is de Europese biljoen, 12 nullen dus). Die komen nog niet op rode lijsten voor. De gangbare opvatting is, dat de hogere soorten zich

hebben ontwikkeld uit de lagere. Dat duurde wel miljarden jaren. Wat we nu binnen een eeuw uitroeien, zal dus niet gecompenseerd worden door evolutie van nieuwe soorten.

Goede reis

door Evelyn de Brouwer

Zouden ze er al zijn? Als het goed is zijn ze weer bijna terug in hun winterleefgebied. Zo tussen midden september en eind november zullen ze aankomen ergens in Zuid Afrika. Ik bedoel de gierzwaluwen, onze zomerbrengers, met hun karakteristieke geluid boven ons, hoog in de lucht. Nadat ze zo'n 100 dagen hier geweest zijn, zijn ze eind juli vertrokken en hebben met hun jongen straks zo'n 7000 km afgelegd.

Begin augustus is het dan weer stil in de lucht en missen we hun vluchten en roep en hun donkere verschijning met de lange sikkelvormige vleugels. Hun jongen vliegen, zodra ze het nest verlaten, in juli, onmiddellijk naar hun winterleefgebied, vaak samen met oudere vogels. De broedparen blijven dan nog wat achter, om bij te komen en nog wat vet op te slaan voor de lange reis. Maar als ook zij op een avond niet meer terugkeren naar hun nesten wordt het stil. Daarna worden gierzwaluwen nog waargenomen, soms op een hoogte van 1,5 km, op weg naar Afrika.

Echter.... op dit moment is weer een ander vrolijk gekwetter boven onze hoofden te horen. De huiszwaluwen komen ons nog gezelschap houden! Op zo'n 20 meter hoogte vangen ze o.a. vliegen en bladluizen. Genoeg te eten blijkbaar hier. Huiszwaluwen zijn te herkennen aan hun korte, licht gevorkte staart en hun witte onderkant. In april en mei komen ze hier om te broeden. In tegenstelling tot de gierzwaluw, die wel 19 uur in de lucht kan blijven, "roest" de huiszwaluw wel in bomen, of op daken, waar ze zich in een groep verzamelen en waar ze een goed uitzicht hebben op hun omgeving. Je ziet en hoort ze

dan luid kwetterend in, uit en rondom de boom vliegen; een aardig gezicht! Als ze hun nesten gaan bouwen onder b.v. een dakrand, worden ze weleens lastig gevallen door een vaste buurtbewoner, de huismus. Die probeert hen te verjagen en hun nest over te nemen.

Een [huismus](#) (*Passer domesticus*) in een veroverd huiszwaluwnest

Huiszwaluwen gaan pas vanaf eind oktober, tot in december, op trek naar hun winterleefgebied. Ook zij maken dan de lange reis, over de Sahara, naar het zuidelijk deel van Afrika.

Van wat dichterbij de grond mogen we weer genieten van de prachtige, melancholieke zang van een andere “reizende vogel”, de roodborst. Deze arriveert juist weer bij ons, en laat graag horen dat hij weer in zijn territorium is. Er zijn roodborsten die bij ons broeden en wat meer zuidelijk overwinteren, en er zijn er die wat noordelijker broeden en

Activiteiten

Op zondag **2 oktober** organiseert Groen en Heem Valkenswaard e.o.

een archeologische wandeltocht door het centrum van Valkenswaard.

Onder leiding van “dorps-archeoloog” Bas Verbeek maken we een reis door de tijd van het ontstaan van de nederzetting Wedert. We wandelen o.a. langs het Florapark, het

bij ons overwinteren. Je ziet een roodborst vaak alleen, omdat hij niet zo goed is in samenleven. Ze dulden elkaar nauwelijks, behalve, ja, als het dan moet, om te zorgen dat er eitjes in een nest komen. Maar dat is nu niet aan de orde (hoewel, dat weer bij ons...) en is hij dus alleen. Heel stilletjes duikt hij opeens ergens op in de tuin, of hij komt als het bijna donker is nog even een badje nemen. En hij zingt... een septembergenot. De tjiftjaf of fitis (als ze geen geluid maken weet ik echt het verschil niet) komt ook af en toe nog naar de vijver en wat eten in de tuin voordat hij ook wegtrekt, als de tjiftjaf weggaat. Tijdens zachte winters blijft hij soms hier.

Na de drukte van het broeden en soms nog een lange reis, rusten de vogels en eten, totdat het weer lente wordt bij ons. En dan ... verwachten wij ze weer!

tjiftjaf

Oude kerkhof, het Frans van Bestpark en de Kleine markt.

De wandeling zal ongeveer 90-120 minuten duren en we sluiten af met een gezellig kopje koffie of thee met iets lekkers ergens op de markt!

Aanvang 14:00 uur, vertrek bij de parkeerplaats aan het **Carillonplein**.

Deelname is voor leden van Groen en Heem gratis en bedraagt voor niet-leden € 3,00

Vanwege het beperkt aantal deelnemers (max. 20) verzoeken wij u

Van de Redactie

De redactie is op zoek naar input vanuit de leden. Denkt u een bijdrage te kunnen leveren en/of mocht u een leuk, educatief of ander idee voor nieuwe activiteiten hebben dan horen wij dat graag van u.

Voor het opbouwen van onze informatie- en kennisbank doen wij graag (vrijblijvend) een beroep op, mogelijk bij u, vanuit hobby en beroep, aanwezige deskundigheid. Op die manier kunt u een bijdrage leveren aan het behoud van een groen en gezond klimaat en

zich vooraf aan te melden, uiterlijk **donderdag 29 september**, via een email aan info@groen-heemvalkenswaard.nl zodat we u, indien nodig, kunnen bereiken.

bescherming van het cultureel erfgoed van Valkenswaard en omgeving.

Stuur gerust een email naar info@groen-heemvalkenswaard.nl of stuur uw bijdrage aan het postadres.

Ontbreekt er informatie die u wel graag opgenomen zou willen zien? Misschien meer achtergronden, opinie of onderwerpen die we vergeten zijn? Laat het ons weten.

Colofon

Groen en Heem Actueel is het twee maandelijks orgaan van de vereniging Groen en Heem Valkenswaard en omstreken.

Correspondentie adres

Groen en Heem Valkenswaard e.o.
Oranje Nassaustraat 63
5554 AE Valkenswaard
Tel.: 040-22 60 010
info@groen-heemvalkenswaard.nl
www.groen-heemvalkenswaard.nl

Redactie

Eindredactie en Lay-out :
Bas Verbeek
Redactieleden:
Albert Aten en Lambert de Brouwer

Financieel

IBAN: NL17TRIO0391081616
KvK: 40235293

Aanwijzingen voor auteurs zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de

hoofdredacteur. Artikelen dienen digitaal te worden aangeleverd.

Adreswijzigingen

Kunnen worden doorgegeven aan de Groen en Heem ledenadministratie: info@groen-heemvalkenswaard.nl

© 2016 Groen en Heem Valkenswaard e.o.